

© Рібцун Ю. В. До проблеми підготовки фахівців-викладачів іноземної мови для роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку / Ю. В. Рібцун // Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця : зб. наук. ст., матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 трав. 2013 р. / Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ; ХОГОКЗ, 2013. – С. 351–354

Рібцун Юлія Валентинівна

Інститут спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук
України

До проблеми підготовки фахівців-викладачів іноземної мови для роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку

В статті розкриваються проблеми підготовки фахівців-викладачів іноземної мови для роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку. Висвітлюється роль іноземної мови в житті сучасної високоосвіченої людини, окремі аспекти вивчення іноземної мови у дошкільному навчальному закладі, труднощі опанування іноземною мовою дітьми з мовленнєвими вадами, розкриваються професійні та особистісні якості, якими має володіти фахівець з іноземної мови, що працює з дітьми з порушеннями мовлення.

Ключові слова: дошкільники з вадами мовлення, підготовка фахівців з іноземної мови.

„Скільки мов знає людина, стільки вона людина” – це стверджували і німецький поет, державний діяч, мислитель Йоганн Вольфганг фон Гете, і видатний російський письменник, драматург А. П. Чехов, і відомий філософ, учений, письменник, поет, композитор, засновник постпсихології В. О. Курінський...

Дійсно, знання іноземної мови – потреба часу, адже на сьогодні наявні широкі можливості відвідання іноземних країн з метою відпочинку,

співробітництва з зарубіжними колегами чи навчання за кордоном, спілкування з іноземцями з використанням полілінгвальної мережі Інтернету. Вільне володіння іноземною мовою дозволяє читати в оригіналі зарубіжну літературу, переглядати фільми чи телепередачі, слухати музичні твори, – отже, сприяє всебічному інтелектуальному особистісному розвитку людини.

Саме тому згідно з Постановою Кабінету Міністрів України (№ 462 від 20 квітня 2011 р.) відповідно до Державного стандарту початкової загальної освіти з першого класу в усіх типах загальноосвітніх навчальних закладів було запроваджено вивчення іноземної мови (англійської, німецької, французької, іспанської).

Крім того, Базовим компонентом дошкільної освіти, затвердженим наказом МОНмолодьспорту України (№ 615 від 22 травня 2012 р.), передбачено навчання дітей іноземної мови (варіативна складова), починаючи зі старшого віку, адже дошкільники зазвичай ніколи не плутають мови і усвідомлюють, якою саме мовою розмовляють. Це спонукало до появи досить великої мережі дошкільних навчальних закладів, у яких розпочато вивчення іноземної мови.

Проте діти із вадами мовлення зі значними утрудненнями оволодівають іноземною мовою, адже структурні компоненти мовленнєвої діяльності, на які спираються під час вивчення іноземної мови їх ровесники з нормальним мовленнєвим розвитком, є порушеними.

Це, в свою чергу, свідчить про необхідність проведення з дітьми із мовленнєвою патологією пропедевтичної роботи з метою полегшення оволодіння іноземною мовою ще в дошкільному віці, починаючи з п'ятого року життя. Однак, на сьогодні відсутня підготовка педагогів, які б могли навчати іноземній мові дітей дошкільного віку з вадами мовленнєвого розвитку.

Розглянемо, якими саме професійними та особистісними якостями має володіти фахівець з іноземної мови, що працює з дітьми з порушеннями мовлення. Такий педагог повинен:

1. *Мати:*

а) вищу освіту зі спеціальності „Дефектологія. Логопедія. Викладач іноземної мови” (магістр, спеціаліст);

б) високий рівень професіоналізму, ініціативності, креативності у навчанні дошкільників із мовленнєвими вадами іноземної мови;

в) творчо підходити до своєї роботи;

г) з повагою та любов'ю ставитися до кожної дитини, незважаючи на всю своєрідність її психофізичного розвитку;

д) бажання систематично підвищувати свій фаховий рівень і педагогічну майстерність.

2. Досконало знати:

а) основи чинного законодавства України щодо надання допомоги дітям із мовленнєвими вадами;

б) зміст діючого рекомендованого МОНмолодьспорту України програмно-методичного забезпечення навчання дошкільників із порушеннями мовлення;

в) іноземну мову з бездоганною вимовою та відповідним інтонуванням;

г) державну мову;

д) вікові анатомо-фізіологічні та психофізичні особливості дитини з нормальним і порушеним мовленням;

в) зону найближчого розвитку кожного дошкільника групи.

г) критерії, які складають передумови для системного іншомовного навчання дітей із мовленнєвими вадами.

3. Володіти:

а) проектуванням стратегічних підходів до навчання дітей із вадами мовлення іноземній мові з раціональним використанням приміщення дошкільного навчального закладу, урахуванням графіку роботи педагогів логопедичної групи, віку та виду мовленнєвих порушень дітей;

б) здатністю застосувати професійні знання у практичній діяльності;

в) дієвими інноваційними формами, засобами, прийомами і методами проведення навчально-виховної роботи та її самоконтролю;

г) стійкими моральними нормами, цінностями та якостями, гідними наслідування, культурою спілкування;

д) спроможністю позитивно оцінювати діяльність дітей у вербальній чи невербальній формі.

4. *Вміти:*

а) заохочувати дітей до вивчення іноземної мови і викликати інтерес до звичаїв народу, мова якого вивчається;

б) забезпечувати сприятливі умови для продуктивного засвоєння дітьми дошкільного віку елементарних знань, умінь і навичок з іноземної мови;

в) широко використовувати принцип дитиноцентризму і враховувати під час ігор-занять індивідуальні нахили та бажання дітей;

г) на практичному рівні навчати іноземній мові у тісному взаємозв'язку з рідною мовою, з різними видами діяльності та спілкування, з опорою на асоціативні зв'язки;

д) визначати періодичність і тривалість ігор-занять, змінюючи кожні 5 хв. вид діяльності;

е) установлювати дозування іншомовного навчального матеріалу відповідну віку та психофізичним особливостям дошкільників;

є) забезпечувати повторюваність оперування короткими синтаксичними чи одиничними лексичними одиницями;

ж) широко використовувати під час ігор-занять з іноземної мови як експресивне, так і імпресивне мовлення, наслідування, жести та міміку, аналізатори усіх видів (за можливості), увагу та пам'ять різних модальностей, артикуляційні, дихальні, голосові, пальчикові вправи, психоемоційну гімнастику тощо;

з) органічно поєднувати під час ігор-занять фонетико-фонематичну, лексичну, граматичну складові та зв'язне мовлення;

і) закріплювати мовленнєвий матеріал у різних видах ігор, віршованих мініатюрах, пісеньках, римовках, чистомовках;

к) фіксувати динаміку вивчення іноземної мови.

Отже, вирішення проблеми підготовки фахівців з іноземної мови для роботи з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку є нагальною не лише для теорії та практики сучасної логопедії, а і для розширення меж міжнаціонального спілкування, повноцінного входження кожного українця у світовий полікультурний простір.

Література

1. Верещагина И. Н. Английский язык [учеб. для 1 кл. с углубл. изучением англ. яз., лицеев, гимназий и ст. групп дет. садов] / И. Н. Верещагина, Т. А. Притыкина. – М. : Просвещение, 2003 – 160 с.
2. Пенфильд В. Речь и мозговые механизмы / В. Пенфильд, Л. Робертс. – Л. : Медицина, 1984. – 265 с.
3. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда дошкільного навчального закладу / Ю. В. Рібцун. – Х. : Вид. група „Основа”, 2013. – 239 [1] с. – (Серія „Професійний довідник”).

Julia Ribtsun. The problem of training language teachers to work with children with impaired speech development

In the article is exposed the problem of training language teacher to work with children with impaired speech development. Highlights the role of foreign language in the life of modern educated person, some aspects of language learning in pre-school, the difficulties of mastering a foreign language children with speech disabilities, discloses professional and personal qualities which should have language teacher who works with children with speech disabilities.

Keywords: preschool children with speech disabilities, the training of language teacher.

Рібцун Ю. В. К проблеме подготовки специалистов – преподавателей иностранного языка для работы с детьми, имеющими нарушения речевого развития

В статье раскрываются проблемы подготовки специалистов – преподавателей иностранного языка для работы с детьми, имеющими

нарушения речевого развития. Раскрыта роль иностранного языка в жизни современного высокообразованного человека, очерчены отдельные аспекты изучения иностранного языка в дошкольном образовательном учреждении, трудности овладения иностранным языком детьми с речевыми нарушениями, перечислены те профессиональные и личностные качества, которыми должен владеть специалист – преподаватель иностранного языка, работающий с указанной категорией детей.

Ключевые слова: дошкольники с речевыми нарушениями, подготовка специалистов – преподавателей иностранного языка.